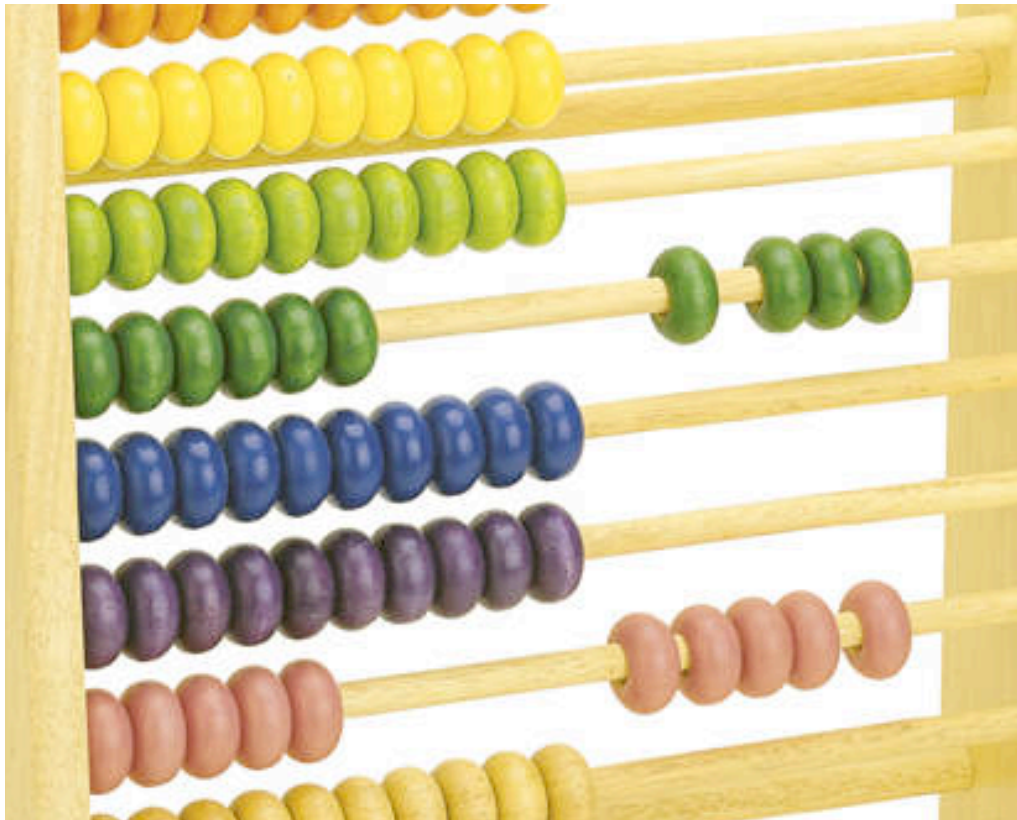

Kennisbank Voorzorgscan Van Mensen naar Meters

Cijfers en bronvermelding

laatst bewerkt op: mei 2012

Huisartsen

Kengetal	0,43 fte huisarts per 1.000 inwoners
Bron	Nationale Atlas Volksgezondheid en Nivel 2010 Landelijke statistiek
Berekening	<p>In 2010 waren er 8.921 huisartsen in Nederland. Dit komt overeen met 7.084 fte. Naast 7.833 zelfstandig gevestigde huisartsen gaat het hierbij ook om 1.088 huisartsen die voor minimaal een half jaar in dienst van een zelfstandig gevestigde huisarts zijn.</p> <p>Er zijn 4.088 huisartsenpraktijken.</p> <p>De totale populatie in Nederland is in 2010: 16.574.989. Dit betekent één huisarts per 1.857 inwoners of te wel 0,54 huisarts per 1.000 inwoners. Uitgedrukt in fte is het één fte huisarts per 2.340 inwoners of 0,43 fte huisarts per 1.000 inwoners.</p> $8.921 / 16.574.989 \times 1.000 = 0,54$ $7.084 / 16.574.989 \times 1.000 = 0,43$
Oppervlakte	56 m2 huisartsenruimte per 1.000 inwoners
	<p>De VNG gaat uit van 110 m2 per huisarts. Planologische kengetallen noemt een getal van minimaal 110 m2. DHV hanteert 130 m2 bvo.</p> <p>Op basis van 130 m2 per fte huisarts kan het totale oppervlak van de huisartsenpraktijken in Nederland geschat worden op 920.00 m2. Dit komt overeen met 56 m2 per 1.000 inwoners.</p> $7.084 \times 130 = 920.920$ $920.920 / 16.574.989 = 56$
Achtergrond	<p>Onder de term huisarts vallen de zelfstandig gevestigde huisartsen en de HIDHA's, de huisartsen in dienst van een huisarts.</p> <p>Een HIDHA is <u>niet</u> in opleiding en werkt minimaal een half jaar in dienst van een zelfstandig gevestigde huisarts.</p>
Trend	<p>Het aantal huisartsen neemt in de loop van de jaren langzamerhand toe. Sinds 2000 is het aantal huisartsen gegroeid van 7.769 naar 8.921, een groei met 15%.</p> <p>Van de Nederlandse huisartsen werkt nu 54% in een groepspraktijk. In 2000 was dat nog maar 29%.</p>

Fysio- ergo- en oefentherapeuten

Kengetal	<p>- 0,88 fte fysiotherapeut per 1.000 inwoners - 0,07 fte oefentherapeut per 1.000 inwoners</p>
Bron	<p>Nivel 2010 Landelijke statistiek</p>
Berekening	<p>Volgens het Nivel waren er op 1 januari 2010 naar schatting 16.410 extramuraal werkende fysiotherapeuten. Dit komt overeen met 14.583 fte. De gemiddelde werkweek bedraagt 37,4 uur, waarvan 28,1 uur voor direct patiëntgebonden activiteiten. Deze personen waren werkzaam in 4.719 fysiotherapiepraktijken.</p> <p>Begin 2010 waren er naar schatting 1.596 werkzame oefentherapeuten: 877 Cesar en 719 Mensendieck. Het grootste deel (92%) van de oefentherapeuten was uitsluitend werkzaam in een zelfstandig gevestigde praktijk. In totaal waren er 1.086 praktijkadressen. Gemiddeld werken oefentherapeuten 29,2 uur per week; oftewel 1.165 fte oefentherapeuten.</p> <p>Op basis van de eerder genoemde aantallen en het inwonertal van Nederland op 1 januari 2010 (16.574.989) kan berekend worden dat er bijna één fysiotherapeut per 1.000 inwoners is en één oefentherapeut op 10.000 inwoners. Uitgedrukt in fte gaat het om 0,88 fte fysiotherapeut en 0,07 fte oefentherapeut per 1.000 inwoners.</p> <p> $16.410 / 16.574.989 \times 1.000 = 0,99$ $1.596 / 16.574.989 \times 1.000 = 0,10$ $14.583 / 16.574.989 \times 1.000 = 0,88$ $1.165 / 16.574.989 \times 1.000 = 0,07$ </p>
Oppervlakte	<p>- 54 m2 ruimte voor fysio- en oefen therapie per 1.000 inwoners</p> <p>DHV gaat uit van een ruimtebeslag van 50 m2 per fysiotherapeut. Hiervan uitgaand kan het totale vloer oppervlak van alle praktijkruimten van fysio- en oefentherapeuten in Nederland geschat worden op 900.000 m2 bvo. Dat is 54 m2 per 1.000 inwoners.</p> <p> $(16.410 + 1.596) \times 50 = 900.300$ $900.300 / 16.574.989 \times 1.000 = 54$ </p>
Achtergrond	<p>Het kengetal bestaat uit een combinatie van fysiotherapeuten (behandeling van klachten aan steun- en bewegingsapparaat van de mens, soepel maken van de spieren) en oefentherapeuten (gericht op mobiliserende, stabiliserende, spierversterkende oefeningen, houdingscorrectie en verbeteren bewegingsgewoonten). De ergotherapeuten (gericht op mensen met beperkingen) blijven hier buiten beschouwing. Volgens de laatste registratie van het Nivel telde in 2006 Nederland 3.108 werkzame ergotherapeuten. Omdat 75% hiervan met name intramuraal in o.a. verpleegtehuizen, revalidatiecentra en ziekenhuizen werkzaam was is deze categorie niet in de kennisbank opgenomen.</p>
Trend	<p>In vergelijking met 1999 was het aantal extramuraal werkende fysiotherapeuten in 2010 met 4.019 toegenomen, een toename met 32 %.</p>

Tandartsen

Kengetal	0,52 tandarts per 1.000 inwoners
Bron	Koninklijke Maatschappij ter bevordering der Tandheekunde, 2011 Landelijke statistiek
Berekening	Volgens een (naar eigen zeggen) vrij betrouwbare schatting van de brancheorganisatie waren er op 1 januari 2011 in Nederland 8.590 voor de beroepsuitoefening beschikbare tandartsen van 64 jaar of jonger met een woon- of verblijfplaats in Nederland. Welk aantal exact ook feitelijk het beroep van tandarts uitoefent en in welke mate sprake is van beroepsuitoefening in deeltijd is niet bekend. Begin 2011 telde Nederland 16.654.979 inwoners. Dit betekent 0,52 huisarts per 1.000 inwoners of anders gezegd één tandarts per 1.939 inwoners. $8.590 / 16.654.979 \times 1.000 = 0,52$
Indicatie vloeroppervlak	57 m2 tandartsenruimte per 1.000 inwoners Planologische kengetallen spreekt voor solowerkende tandartsen over 110 m2 praktijkruimte. DHV hanteert een ruimtebeslag van minimaal 110 m2, Uitgaand van 110 m2 per tandarts bedraagt het totale oppervlak aan praktijkruimten van de 8.590 tandartsen in Nederland circa 940.000 m2 bvo. Dat is 57 m2 per 1.000 inwoners. $8.590 \times 110 = 944.900$ $944.900 / 16.654.979 \times 1.000 = 57$
Trend	Volgens het CBS waren er 8.390 tandartsen in 2009 tegen 7.379 in 2000. Een groei met 14%.

Verloskundigen

Kengetal	0,97 verloskundige per 1.000 vrouwen in de leeftijdscategorie 15-39 jaar
Bron	Nivel, 2010 Landelijke statistiek
Berekening	Op 1 januari 2010 telde Nederland 2.522 praktiserende verloskundigen. 25% hiervan was in dienst van een ziekenhuis, 75% behoorde tot één van de 510 zelfstandige praktijken. Op dat zelfde moment waren er 2.581.826 vrouwen in Nederland in de leeftijdscategorie 15-39 jaar zodat er bijna één verloskundige was per 1.000 vrouwen in die leeftijdscategorie. $2.522 / 2.581.826 \times 1.000 = 0,97$
Indicatie oppervlak	39 m2 praktijkruimte voor verloskundige per 1.000 vrouwen in de leeftijdscategorie 15-39 jaar De KNOV, de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen, gaat uit van een spreekkamer van 40 m2. Hiervan uitgaand hebben de 2.522 praktiserende verloskundigen ongeveer 100.000 m2 praktijkruimte. Dat is 39 m2 praktijkruimte per 1.000 vrouwen in de leeftijdscategorie 15-39 jaar. $2.522 \times 40 = 100.880$ $100.880 / 2.581.826 \times 1.000 = 39$
Trend	Het aantal verloskundigen is in de per periode 2000-2010 met 938 toegenomen. Dit komt overeen met een groei van 59%.

Consultatiebureaus

Kengetal	1,30 consultatiebureau per 1.000 0-4 jarigen
Bron	RIVM, 2006 Landelijke statistiek
Berekening	In 2006 waren er 1.282 consultatiebureaus in Nederland. Ons land had op dat moment 988.152 kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. Dit betekent 1,30 consultatiebureau per 1.000 0-4 jarigen. $1.281 / 988.152 \times 1.000 = 1,30$
Indicatie oppervlak	195 m2 consultatiebureau per 1.000 0-4 jarigen. Geen landelijk kengetal betreffende het oppervlak per consultatiebureau bekend. Uitgaand van 150 m2 per consultatiebureau kan het totale oppervlak van de 1282 consultatiebureaus indicatief berekend worden op circa 190.000 m2. Dat komt overeen met 195 m2 per 1.000 0-4 jarigen. $1.282 \times 150 = 192.300$ $192.300 / 988.152 = 195$
Achtergrond	Consultatiebureau's verrichten ouder- en kindzorg, ondermeer via vaccinaties 0-4 jarigen, bijhouden ontwikkeling van het kind en advisering ouders bij de opvoeding. De consultatiebureau's maken inmiddels onderdeel uit van de centra voor jeugd en gezin

Apotheken

kengetal	0,13 openbare apotheek per 1.000 inwoners
Bron	Nivel 2008 Landelijke statistiek
Berekening	<p>In 2008 kende Nederland 1.948 openbare apotheken en 561 apotheekhoudende huisartsenpraktijken. Nederland telde in 2008 16.574.989 inwoners. Met name de grote en middelgrote kernen kennen openbare apotheken. Het aantal inwoners per apotheek bedroeg in 2008 ongeveer 7.800. In plattelandsgebieden verloopt de medicijnverstrekking met name via apotheekhoudende huisartsen. Het aantal inwoners per apotheekhoudende huisarts was ongeveer 4 keer zo klein, namelijk circa 2.000. In de berekening is het aantal apotheekhoudende huisartsen daarom voor $\frac{1}{4}$ meegenomen. Op deze wijze kan het gemiddeld draagvlak van een apotheek berekend worden op 7.800 inwoners of te wel 0,13 apotheek per 1.000 inwoners. De circa 60 ziekenhuisapotheken zijn in deze berekening buiten beschouwing gelaten.</p> <p>$(1.948 + \frac{1}{4} \times 561) / 16.574.989 = 0,13$ (één apotheek per 7.800 inwoners).</p>
Indicatie oppervlak	<p>31 m² apotheekruimte per 1.000 inwoners</p> <p>Volgens de Planologische Kengetallen hebben de apotheken doorgaans een oppervlak van 250 tot 300 m². DHV hanteert daarentegen 150 m² per apotheek als kengetal. Uitgaand van 250 m² voor de 1.948 openbare apotheken en 50 m² voor de apotheekhoudende huisartsen zou de apotheekruimte in Nederland in totaal circa 490.000 m² beslaan, Dat komt overeen met 31 m² per 1.000 inwoners.</p> <p>$1.948 \times 250 + 561 \times 50 = 515.050$ $515.050 / 16.574.989 = 31$</p>

Verpleeghuizen

kengetal	29 bedden in verpleeghuizen per 1.000 personen van 65 jaar en ouder
Bron	CBS, 2008 Landelijke statistiek
Berekening	In 2008 waren er 71.020 intramurale plaatsen in verpleeghuizen. De groep van 65+ ouderen telde op dat moment 2.414.826 personen. Dat betekent één bed in een verzorgingshuis op 34 65+ ouderen of te wel 29 bedden 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder. In 2009 waren er in Nederland 479 verpleeghuizen en 290 gecombineerde verpleeg- en verzorgingstehuizen. $71.270 / 2.414.826 \times 1.000 = 29$
Indicatie oppervlak	1.760 m2 bvo ruimte in verpleeghuizen per 1.000 personen van 65 jaar en ouder. Volgens de Planologische Kengetallen bedraagt het brutovloeroppervlak ongeveer 60m2 per bed, terwijl het terreinoppervlak bij bouwhoogten tussen de 5 en 9 verdiepingen tussen de 10 en 12 m2 per bed bedraagt. Uitgaand van 71.020 plaatsen en 60 m2 brutovloeroppervlak per plaats kan het totale vloeroppervlak in Nederland indicatief berekend worden op circa 4.250.000 m2. Dit komt overeen met een brutovloeroppervlak 1.760 m2 per 1.000 personen van 65 jaar en ouder. $71.020 \times 60 = 4.261.200$ $4.261.200 / 2.414.826 \times 1.000 = 1.765$
Achtergrond	In verpleeghuizen staat de verpleging in verband met een ziekte of aandoening centraal. In revalidatieafdelingen kunnen patiënten na een ziekenhuisopname werken aan verder herstel of aanpassing aan de veranderde gezondheidssituatie. Ook verblijven in verpleeghuizen veel mensen, die door ernstige belemmeringen langdurig niet in staat zijn om thuis of in een verzorgingstehuis te verblijven.
Trend	De Nederlandse samenleving wordt steeds grijzer. De zorgdruk neemt daardoor toe. Wel is er de wens voor meer kleinschalig- en langer zelfstandig wonen. De termen verpleeghuis, verzorgingshuis en thuiszorg gaan langzamerhand over in zorg met verblijf en zorg zonder verblijf. Het streven is erop gericht de toenemende zorgdruk vooral via zorg zonder verblijf op te vangen. Bij de zorg met verblijf moet rekening gehouden met een toenemende zorgzwaarte, waardoor binnen de zorg met verblijf de behoefte in toenemende mate uit zal gaan naar zorg met verpleging.

Verzorgingshuizen

Kengetal	41 bedden in verzorgingshuizen per 1.000 personen van 65 jaar en ouder
Bron	CBS, 2008 Landelijk statistiek
Berekening	In 2008 waren er 98.270 intramurale plaatsen in verzorgingshuizen. De groep van 65+ ouderen telde op dat moment 2.414.826 personen. Er was daarmee één bed in een verzorgingshuis op 24 65+ ouderen, of anders gezegd 41 bedden per 1.000 65-plussers. $98.270 / 2.414.826 \times 1.000 = 41$
Indicatie oppervlak	2.440 m2 ruimte in verzorgingshuizen per 1.000 personen van 65 jaar en ouder Voor het brutovloeroppervlak per plaats in een verzorgingshuis is geen landelijk kengetal aanwezig. Doorgaans hebben de bewoners een eigen kamer van tussen de 20 en 45 m2. Daarnaast zijn er gangen en algemene- en technische ruimten. Als voor de 98.270 plaatsen net als bij de verpleeghuizen uitgegaan wordt van 60 m2 per plaats bedraagt het totale vloeroppervlak in Nederland indicatief circa 5.900.000 m2 . Dat is 2.440 m2 per 1.000 personen van 65 jaar en ouder. $98.270 \times 60 = 5.896.200$ $5.896.200 / 2.414.826 = 2.442$
Toelichting	In een verzorgingshuis staat het wonen en hulp krijgen bij wassen, naar bed gaan, aankleden en eten centraal. Ook is soms sprake van dagverzorging, waarbij betrokkene 's avonds naar zijn eigen huis gaat. Een verzorgingshuis zal voor intensieve zorg of zware medische behandelingen naar een verpleegtehuis verwijzen.
Trend	Zie toelichting verpleeghuizen

Scholen primair onderwijs

Kengetallen	<p>Scholen voor primair onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 972 leerlingen voor gewoon basisonderwijs per 1.000 4-11 jarigen • 70 leerlingen voor scholen voor speciaal basisonderwijs en speciale scholen per 1.000 4-11 jarigen • 4,43 scholen voor gewoon basisonderwijs per 1.000 4-11 jarigen • 0,54 scholen voor speciaal basisonderwijs en speciale scholen per 1.000 4-11 jarigen
Bron	<p>CBS, Stateline schooljaar 2009/'10 Landelijke statistiek</p>
Berekening	<p>In het schoolseizoen 2009/'10 zaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.548.419 kinderen op 7.062 vestigingen voor gewoon basisonderwijs • 43.325 leerlingen op 344 schoollocaties voor speciaal basisonderwijs • 67.470 leerlingen op 519 speciale scholen voor primair onderwijs. <p>De gemiddelde schoolgrootte bedroeg daarmee bij het gewone basisonderwijs 219 leerlingen, bij het speciaal basisonderwijs 126 leerlingen en bij de speciale scholen voor primair onderwijs 130 leerlingen.</p> <p>De leeftijdscategorie 4 tot en met 11 jaar omvatte begin 2010 in totaal 1.593.015 kinderen. Omdat deels ook nog wel kinderen van 12 jaar en ouder primair onderwijs volgen is het totaal aantal leerlingen per 1.000 4-11 jarigen op gewone basisscholen (972) en speciale(basis)scholen (70) iets hoger dan duizend. De grootte van de scholen verschilt sterk, maar gemiddeld zijn er 4,43 gewone basisscholen en 0,54 speciale (basis)scholen per 1.000 4-11 jarigen.</p> <p>$1.548.419 / 1.593.015 \times 1.000 = 972$ $(43.325 + 67.470) / 1593.015 \times 1.000 = 70$ $7.062 / 1.593.015 \times 1.000 = 4,43$ $(344 + 519) / 1593.015 \times 1.000 = 0,54$</p>
Indicatie oppervlak	<p>5.800 m² brutovloeroppervlak voor gewoon basisonderwijs per 1.000 4-11 jarigen 1.000 m² brutovloeroppervlak voor scholen voor speciaal basisonderwijs en speciale scholen per 1.000 4-11 jarigen</p> <p>Op grond van de Wet op het Primair Onderwijs is de gemeente verantwoordelijk voor adequate huisvesting van scholen. Daarvoor heeft de VNG een modelverordening 'Voorziening huisvesting onderwijs' opgesteld. Verreweg de meeste gemeenten gebruiken deze modelverordening, soms met een lokale invulling. De verordening bevat normen voor de huisvesting in omvang, zoals terrein en gebouwoppervlak, inclusief financiële middelen.</p>

toelichting vervolg	<p>Jaarlijks stelt de gemeente een programma op op basis van huisvestingsaanvragen van de schoolbesturen. Voor een meerjarige planning maken gemeenten vaak integrale huisvestingsplannen, waarbij vraag en aanbod rond huisvesting op basis van leerlingenprognoses en groepsruimten per school worden vergeleken. In 2008 heeft de VNG nieuwe normen opgesteld voor de ruimtetoekenning. Voor een school voor gewoon basisonderwijs wordt uitgegaan van een vaste voet van 200 m² BVO en per leerling 5,03 m² BVO plus een toeslag voor 'gewichtenleerlingen'. Voor een gemiddelde school in Nederland met 219 leerlingen kan op basis van deze normering een oppervlak van 1302 m² worden berekend. Hierbij is geen rekening gehouden met gewichtenleerlingen. Voor het speciale onderwijs en het voortgezet speciale onderwijs worden andere normen gehanteerd. Veelal geldt een vaste voet van 370 m² per vestiging. Afhankelijk van het schooltype loopt het oppervlak per leerling uiteen van 8,7 tot 15,8 m² per leerling. Voor een school in het speciaal basis onderwijs en het speciaal onderwijs met een gemiddelde omvang van 128 leerlingen kan uitgaand van gemiddeld 12 m² per leerling een oppervlak berekend worden van 1906 m². Op basis van de eerder vermelde aantallen scholen en de genoemde gemiddelde oppervlakten per school kan het totale oppervlak van de alle gewone basisscholen in Nederland indicatief berekend worden op circa 9.200.000 m² en voor alle scholen voor speciaal basisonderwijs en speciale scholen op circa 1.600.000 m². Dit komt overeen met respectievelijk 5.800 en 1.000 m² per 1.000 4-11 jarigen.</p> $200 + 219 \times 5,03 = 1.302$ $7.062 \times 1.302 = 9.194.724$ $9.194.724 / 1.593.015 \times 1.000 = 5.772$ $370 + 128 \times 12 = 1.906$ $(344 + 519) \times 1.906 = 1.644.878$ $1.644.878 / 1.593.015 \times 1.000 = 1.032$
Toelichting	<p>Scholen voor speciaal onderwijs zijn voor kinderen, die meer hulp nodig hebben bij opvoeding en leren dan het reguliere basisonderwijs kan bieden. Tot het primaire onderwijs worden ook de speciale scholen gerekend, bedoeld voor kinderen met visuele, auditieve, lichamelijke of geestelijke beperkingen of met ernstige ontwikkelingsstoornissen.</p>
Trend	<p>Het aantal scholen voor basisonderwijs neemt geleidelijk af. De aantallen instellingen voor speciaal basisonderwijs en de speciale scholen blijven de laatste jaren vrij stabiel.</p>

Scholen voor voortgezet onderwijs

Kengetallen	<p>- 0,47 school voor voortgezet onderwijs per 1.000 12-18 jarigen</p> <p>- 673 leerlingen voor voortgezet onderwijs per 1.000 12-18 jarigen</p>
Bron	CBS, Stateline schooljaar 2009/'10 // Landelijke statistiek
Berekening	<p>In het schooljaar 2009/'10 zaten in totaal 935.427 leerlingen op 657 scholen voor voortgezet onderwijs. Voor het overgrote deel betrof dit leerlingen voor vmbo, havo en vwo. De leeftijdscategorie 12-18 jarigen bevatte begin 2010 in totaal 1.389.915 personen. Dit betekent 0,47 school en 673 leerlingen voor het voortgezet onderwijs per 1.000 12-18 jarigen.</p> <p>$637 / 1.389.915 \times 1.000 = 0,47$ scholen</p> <p>$935.427 / 1.389.915 \times 1.000 = 673$ leerlingen</p>
Indicatie oppervlak	<p>5.200 m2 brutovloeroppervlak voor voortgezet onderwijs per 1.000 12-18 jarigen</p> <p>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een adequate huisvesting van de scholen voor voortgezet onderwijs. Daarvoor heeft de VNG een modelverordening 'Voorziening huisvesting onderwijs' opgesteld. Verreweg de meeste gemeenten gebruiken deze verordening, al dan niet met een lokale invulling. Hierin staan normen voor de huisvesting in omvang, zoals terrein en gebouwoppervlak, inclusief financiële middelen. Jaarlijks stelt de gemeente een programma op, vanuit huisvestingsaanvragen door de schoolbesturen. Voor een meerjarige planning maken gemeenten vaak integrale huisvestingsplannen, waarbij vraag en aanbod rond huisvesting op basis van leerlingenprognoses en groepsruimten per school worden vergeleken. In 2008 heeft de VNG nieuwe normen opgesteld voor de ruimtetoekenning. Voor de hoofdvestiging in het voortgezet onderwijs geldt een vaste voet van 980 m2 en voor een nevenvesting met spreidingsnoodzaak een voet van 550 m2. Daarnaast gelden met name voor enkele VMBO-opleidingen nog voeten van tussen de 100 en 300 m2. Voor de onderbouw wordt naast de vaste voet uitgegaan van 6,18 m2 per leerling en voor de bovenbouw AVO/VWO 5,85 m2. Voor de bovenbouw techniek, economie, zorg-welzijn, landbouw en praktijkonderwijs gelden daarnaast nog soms lagere, soms hogere normgetallen per leerling. Op basis van genoemde normen hebben veel gemeenten hun ruimtebehoefte berekend. Meestal leiden deze berekeningen (inclusief vaste voet maar exclusief de ruimtebehoefte voor gymnastiek) tot een ruimtebehoefte van tussen de 7,0 en 8,5 m2 per leerling. Uitgaand van gemiddeld 7,75 per leerling kan het totale vloeroppervlak voor voortgezet onderwijs in Nederland indicatief berekend worden op circa 7.250.000 m2. Dat is circa 5.200 m2 per 1.000 12-18 jarigen.</p> <p>$935.427 \times 7,75 = 7.249.559$</p> <p>$7.249.559 / 1.389.915 = 5.215$</p>
Trend	Zowel het aantal scholen als het aantal leerlingen is de laatste jaren vrij stabiel

Buurthuis, dorps huis en wijkcentrum

Kengetal	0,12 buurthuis, dorps huis of wijkcentrum per 1000 inwoners
Bron	Website buurthuizen Landelijk overzicht
Berekening	<p>Er is geen landelijk statistiek van buurt- en wijkcentra beschikbaar. Volgens de website buurthuizen zijn er circa 660 buurthuizen en wijkcentra in Nederland. 660 buurthuizen en wijkcentra op ruim 16 miljoen inwoners zou één buurthuis/wijkcentrum per 25.000 inwoners betekenen. Op de website staan echter soms instellingen, die meerdere buurthuizen en wijkcentra beheren. Bovendien zijn veel dorps huizen niet opgenomen in het overzicht. Normgetallen zijn schaars. Stedelijke gemeenten gaan soms uit van één buurthuis van circa 800 m2 per 8.000 inwoners of één wijkcentrum van 1.200 m2 per 20.000 inwoners. In landelijke gebieden komen dorps huizen frequenter voor, maar deze zijn over het algemeen kleiner van omvang. Indicatief wordt hier voor landelijk gemiddeld uitgegaan van één buurthuis, dorps huis of wijkcentrum per 8.000 inwoners. Dat is 0,12 buurthuis, dorps huis of wijkcentrum per 1.000 inwoners.</p>
Indicatie oppervlak	<p>70 m2 in wijkcentra, buurt- of dorps huizen per 1.000 inwoners</p> <p>Ook over het oppervlak van de buurt- en dorps huizen en wijkcentra is geen landelijk statistiek beschikbaar. Laagland advies noemt voor dorps huizen een getal van 120 m2 per 1.000 inwoners. Voor meer stedelijke gebieden ligt dit oppervlak zeker lager. Als indicatie kan uitgegaan worden van gemiddeld 70 m2 in wijkcentra, buurt- of dorps huizen per 1.000 inwoners. Het totale oppervlak van de buurt- en dorps huizen en wijkcentra in Nederland zou daarbij 1,1 á 1,2 miljoen vierkante meter bedragen. Bij één dorps huis per 8.000 zou gemiddeld een wijkcentrum, buurt- of dorps huis 560 m2 beslaan.</p> <p>$16.654.979 / 1.000 \times 70 = 1.165.849$ $8.000 / 1.000 \times 70 = 560$</p>

Jongerencentra en poppodia

Kengetal	0,23 jongerencentrum of poppodium per 1000 12-19 jarigen
Bron	Website jongeren-startpagina.nl Landelijk overzicht
Berekening	<p>Volgens de website jongeren-startpagina zijn er circa 360 jongerencentra en poppodia in Nederland. 360 jongerencentra en poppodia op ruim 16 miljoen inwoners betekent 0,02 jongerencentrum/poppodium per 1000 inwoners. Bijna 10% (1.596.706) van de Nederlandse bevolking hoort tot de leeftijdscategorie 12 tot 20 jarigen. Per 1000 12-19 jarigen is er gemiddeld 0,23 jongerencentrum/poppodium.</p> $360 / 1.596.706 \times 1.000 = 0,23$
Indicatie oppervlak	<p>110 m2 in jongerencentra en poppodia per 1.000 12-19 jaar.</p> <p>Voor het oppervlak per jongerencentrum/poppodium zijn geen landelijke statistieken of kengetallen beschikbaar. Uitgaand van 360 jongerencentra en poppodia en 500 m2 per jongerencentrum/poppodium kan indicatief voor de jongerencentra en poppodia in Nederland een brutovloeroppervlak van in Nederland 180.000 m2 berekend worden. Dit komt overeen met circa 110 m2 per 1.000 inwoners in de leeftijdscategorie van 12-19 jaar.</p> $360 \times 500 = 180.000$ $180.000 / 1.596.706 \times 1.000 = 113$

Peuterspeelzaal

Kengetal	355 plaatsen per 1000 2-3 jarigen
Bron	Kinderopvang CBS 2008 Landelijke statistiek
Berekening	<p>In 2008 waren er 1.174 instellingen voor peuterspeelzaalwerk met 135.000 plaatsen, waar 168.000 peuters geplaatst waren. Hoofdzakelijk gaat het daarbij om 2- en 3jarigen. In 2008 telde Nederland 380.348 2- en 3 jarigen. Dit betekent dat ongeveer 44% van de 2-3 jarigen een peuterspeelzaal bezoekt en dat er 355 plaatsen per 1.000 2-3 jarigen zijn.</p> <p>$135.000 / 380.348 \times 1.000 = 355$ $168.000 / 380.348 = 0,44$</p>
Indicatie oppervlak	<p>2.650 m2 per 1.000 2- en 3 jarigen</p> <p>Volgens de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang moet bij dagopvang per kind minimaal 3,5 m2 brutovloeroppervlak passend ingerichte speelruimte aanwezig zijn. Het buitenspeelsterrein beslaat daarnaast minimaal 3,0 m2 per aanwezig kind. Een peuterspeelzaal omvat naast de speelruimten nog andere ruimten. In haar handreiking voor maatschappelijke voorzieningen gaat de VNG (inclusief alle bijkomende ruimten in de gebouwen) uit van 7 tot 8 m2 brutovloeroppervlak per kind. Uitgaand van in gemiddeld 7,5 m2 brutovloeroppervlak per plaats kan het totale brutovloeroppervlak van alle 135.000 plaatsen in peuterspeelzalen in Nederland indicatief berekend worden op circa 1.000.000 m2 of te wel circa 2.650 m2 per 1.000 2- en 3 jarigen.</p> <p>$135.000 \times 7,5 = 1.012.500$ $1.012.500 / 380.348 \times 1.000 = 2.662$</p>
Toelichting	De peuterspeelzaal is er voor 1-4 dagdelen per week. Peuterspeelzalen zijn erop gericht kinderen met elkaar te leren samenwerken en naar een leid(st)er te luisteren. Ook de ontwikkeling van de taal en het tellen zijn van belang. De groepsgrootte varieert van 16 tot 20 kinderen bij twee groepsleidsters. Voor de groepsleidsters gelden geen bijzondere opleidingseisen. De financiering komt voor circa 20% ten laste van de ouders en 80% ten laste van de gemeente.
Trend	Zowel het aantal instellingen voor peuterspeelzaalwerk als het aantal plaatsen neemt af. In 2005 waren er nog 1.859 peuterspeelzalen met 196.000 plaatsen

Kinderdagverblijf

Kengetal	213 plaatsen in kinderdagverblijven per 1000 0-3 jarigen
Bron	Kinderopvang CBS 2000 // Landelijke statistiek
Berekening	<p>In 2008 waren er 2.011 bedrijven voor kinderopvang met 159.000 plaatsen, waar 251.000 kinderen geplaatst waren. Hoofdzakelijk gaat het daarbij om 0 tot en met 3 jarigen. In 2008 telt Nederland 745.807 0 tot en met 3-jarigen. Dit betekent dat 34% van de 0-3 jarigen een kinderdagverblijf bezoekt en dat er 213 plaatsen per 1.000 0-3 jarigen zijn.</p> $159.000 / 745.807 \times 1.000 = 213$ $251.000 / 745.807 \times 1.000 = 0,34$
Indicatie oppervlak	<p>2.025 m2 kinderdagverblijf per 1.000 0-3 jarigen</p> <p>Volgens de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang moet bij dagopvang per kind minimaal 3,5 m2 brutovloeroppervlak (bvo) passend ingerichte speelruimte aanwezig zijn. Het buitenspeel terrein beslaat daarnaast minimaal 3,0 m2 per aanwezig kind. De Planologische Kengetallen spreken over minimaal 4 m2 speelruimte en 7 m2 buitenruimte. Een kinderdagverblijf omvat naast de speelruimten nog andere ruimten. In haar handreiking voor maatschappelijke voorzieningen gaat de VNG in zijn totaliteit uit van 10 m2 bvo per kind in zelfstandige accommodaties en 9 m2 per kind in multifunctionele accommodaties. Uitgaand van gemiddeld 9,5 m2 bvo per plaats kan het totale bvo van alle 159.000 plaatsen in kinderdagverblijven in Nederland geschat worden op circa 1.5000.000 m2 of te wel 2.025 m2 per 1.000 0-3 jarigen.</p> $159.000 \times 9,5 = 1.510.500$ $1.510.500 / 745.807 \times 1.000 = 2.025$
Toelichting	<p>Kinderdagverblijven dienen met name om kinderen op te vangen, die nog niet naar school gaan, waarvan de ouders niet thuis zijn en die niet door familieleden of gastouders worden opgevangen. Kinderopvang wordt aangeboden via het marktprincipe. Een kinderopvangorganisatie bepaalt zelf of in een gemeente, wijk of kern behoefte bestaat aan kinderopvang. De kosten van een volledige plek bedragen ongeveer € 15.000 per jaar. Als tegemoetkoming in de kosten ontvangen ouders inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag.</p>
Trend	<p>Zowel het aantal kinderdagverblijven als het aantal plaatsen is de laatste jaren flink gegroeid. In 2001 waren er nog maar 900 bedrijven met 83.000 plaatsen tegen ruim 2.000 bedrijven met 159.000 plaatsen in 2008. De recent verhoogde eigen bijdragen zullen mogelijk tot een trendbreuk leiden.</p>

Buitenschoolse opvang 4-11 jarigen

Kengetal	90 plaatsen voor buitenschoolse opvang per 1.000 4-11 jarigen
Bron	Kinderopvang CBS 2008 Landelijke statistiek
Berekening	<p>In 2008 waren er 1.174 bedrijven voor buiten- en naschoolse opvang met 144.000 plaatsen, waar 217.000 kinderen voor- en naschool werden opgevangen. Hoofdzakelijk gaat het daarbij om 4 tot en met 11 jarigen. In 2008 telde Nederland deze leeftijdscategorie 1.603.201 kinderen. Op basis hiervan kan berekend worden dat er per 1.000 4-11 jarigen 90 plaatsen voor buitenschoolse opvang met 135 bezoekende kinderen zijn.</p> $144.000 / 1.603.201 \times 1.000 = 90$ $217.000 / 1.603.201 \times 1.000 = 135$
Indicatie oppervlak	<p>585 m2 voor buitenschoolse opvang per 1.000 4-11 jarigen</p> <p>Volgens de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang moet bij dagopvang per kind minimaal 3,5 m2 brutovloeroppervlak (bvo) passend ingerichte speelruimte aanwezig zijn. Het buitenspeelsterrein beslaat daarnaast minimaal 3,0 m2 per aanwezig kind. De Planologische Kengetallen spreken voor de buitenschoolse opvang over minimaal 4 m2 speelruimte en 8 m2 buitenruimte. Een accommodatie voor buitenschoolse opvang omvat naast de speelruimten nog andere ruimten. In haar handreiking voor maatschappelijke voorzieningen gaat de VNG in zijn totaliteit uit van 6 tot 7 m2 per kind in multifunctionele accommodaties. Uitgaand van gemiddeld 6,5 m2 bvo per plaats kan het totale bvo van alle 144.000 plaatsen bij buiten- en naschoolse opvang in Nederland geschat worden op 936.000 m2 of te wel 585 m2 per 1.000 4-11 jarigen.</p> $144.000 \times 6,5 = 936.000$ $936.000 / 1.603.201 \times 1.00 = 585$
Toelichting	Buitenschoolse opvang kan van 7.00 tot 8.30 uur voor aanvang van de school of vanaf 15.00 uur na afloop van de school. Net als de dagopvang valt de buitenschoolse opvang onder de wet kinderopvang. De groepsgrootte is doorgaans twintig kinderen en twee leidsters. Omdat de buitenschoolse opvang doordeweeks slechts circa 3 uur en woensdags 6 uur open is wordt de ruimte bij enkel gebruik inefficiënt gebruikt. Dit kan voorkomen worden door de ruimten multifunctioneel te benutten.
Trend	Zowel het aantal plaatsen als de deelname aan de buiten- en naschoolse opvang is de laatste jaren flink gegroeid. In 2001 waren er nog maar 40.000 plaatsen voor 69.000 kinderen.

Maatschappelijk werk

Kengetal	0,82 algemeen- en specifiek maatschappelijk werkers per 1.000 inwoners.
Bron	CBS 2009 Landelijke statistiek
Berekening	<p>Volgens CBS waren in 2009 6100 personen werkzaam in het algemeen maatschappelijk werk en 7.400 in het specifiek maatschappelijk werk. Specifiek maatschappelijk werk is gericht op bepaalde specifieke problemen of doelgroepen. In 2009 telde Nederland 16.485.787 inwoners. Er was daarmee één maatschappelijk werker per 1220 inwoners of te wel 0,82 per 1.000 inwoners.</p> $(6.100 + 7.400) / 16.485.787 \times 1.000 = 0,82$
Indicatie oppervlak	<p>25 m2 voor algemeen- en specifiek maatschappelijk werk per 1.000 inwoners</p> <p>Een kengetal over het gemiddeld vloeroppervlak per medewerker is niet beschikbaar. Uitgaand van 30 m2 per medewerker kan indicatief een totaal oppervlak van circa 400.000 m2 of te wel 25 m2 per inwoner worden berekend.</p> $(6.100 + 7.400) \times 30 = 405.000$ $405.000 / 16.485.787 \times 1.000 = 25$

Bibliotheken

Kengetal	0,07 bibliotheekvestiging per 1.000 inwoners
Bron	Planologische kengetallen 2003 Landelijke statistiek
Berekening	Volgens de Planologische Kengetallen waren er in 2003 in Nederland 473 bibliotheken en 650 filialen. In totaal dus 1.123 vestigingen. In 2003 telde Nederland 16.192.572 inwoners. Dit betekent 0,07 bibliotheekvestiging per 1.000 inwoners of te wel gemiddeld één bibliotheek per 14.400 inwoners. $1.123 / 16.192.572 \times 1.000 = 0,07$
Indicatie oppervlak	60 m2 aan bibliotheekruimte per 1.000 inwoners Volgens een analyse van het ruimtegebruik van 43 bestaande openbare bibliotheken door de DSP-groep in 2006 bedraagt het oppervlak doorgaans 40 tot 50 m2 per 1.000 inwoners. In haar handreiking voor maatschappelijke voorzieningen gaat de VNG voor de centrale bibliotheek in een gemeente met 35.000 inwoners uit van 1.515 m2 en voor een plaats met 150.000 inwoners van 3.450 m2. Daarnaast zijn in de grotere plaatsen filialen aanwezig met een oppervlak van 400 tot 800 m2. Per 1.000 inwoners gaat de VNG uit van 43 tot 90 m2 aan bibliotheekruimten in centrale bibliotheken en filialen. Als 60 m2 per 1.000 inwoners wordt aangehouden kan het totale oppervlak van alle openbare bibliotheken in Nederland geschat worden op bijna 1.000.000 m2 . $16.192.572 / 1.000 \times 60 = 971.554$
toelichting	Bibliotheken hebben tot doel verschillende fysieke en digitale informatiedragers uit te lenen aan inwoners. Circa een kwart van de bevolking is lid van een bibliotheek. Het gebruik is echter groter. Naar schatting van de VNG komt 75% van de bevolking één of meer keren per jaar in een bibliotheek. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de instandhouding van bibliotheken en dragen in belangrijke mate bij aan de bekostiging.

Muziekschool en creativiteitscentra

Kengetal	0,015 muziek/creativiteitscentrum per 1.000 inwoners
Bron	CBS, 2007 Landelijke statistiek
Berekening	Volgens het CBS waren er 108 muziekscholen, 58 creativiteitscentra en 79 gecombineerde muziek/creativiteitscentra in 2007. In 2007 had Nederland 16.357.992 inwoners. Op basis hiervan kan berekend worden dat er per 1.000 inwoners 0,015 muziek- of creativiteitscentrum aanwezig was. Dat is één muziekschool/creativiteitscentrum per 67.000 inwoners of 0,015 per 1.000 inwoners $(108 + 58 + 79) / 16.357.992 \times 1.000 = 0,015$
Indicatie oppervlak	10 m2 in muziek- en creativiteitscentra per 1.000 inwoners Geen landelijk kengetal of statistiek beschikbaar. Uitgaand van een gemiddelde van 700 m2 per muziek/creativiteitscentrum kan het totale oppervlak ruw geschat worden op circa 170.000 m2. Dat is circa 10 m2 per 1.000 inwoners. $(108 + 58 + 79) \times 700 = 171.500$ $171.500 / 16.357.992 \times 1.000 = 10$
Toelichting	Bij muziek- en creativiteitscentra gaat het om centra waar onderwijs wordt gegeven aan niet-professionele beoefenaars op het gebied van muziek, kunst, ballet en creatieve handvaardigheid. In 2007 hadden de centra bijna een half miljoen leerlingen.

Gymzalen

Kengetal	0,33 gymzaal per 1.000 inwoners
Bron	DHV en Handboek Sportaccommodaties NOC/NSF Landelijk kengetal
Berekening	<p>Over het aantal gymzalen is geen landelijke statistische informatie beschikbaar. DHV en NOC/NSF gaan uit van één gymzaal per 3.000 inwoners of te wel 0,33 zaal per 1.000 inwoners. Gezien het huidige inwonertal van Nederland (16.656.000) zou dit betekenen dat Nederland circa 5.500 gymzalen kent.</p> $16.656.000 / 3.000 = 5550$ $1 / 3.000 \times 1.000 = 0,33$
Toelichting	<p>De stichting en exploitatie van een gymzaal is met name gekoppeld aan het onderwijs in de lichamelijke oefening. De behoefte aan gymnastiekruimte voor onderwijsdoeleinden wordt bepaald op basis van het aantal klokuren gymnastiek. Op grond van het aantal klokuren kan berekend worden dat één gymzaal nodig is per circa 400 leerlingen basisonderwijs of per circa 350 leerlingen voortgezet onderwijs. Indien de totale behoefte voor het onderwijs in gymzalen zou worden opgevangen kan op basis van de eerder vermelde leerlingenaantallen berekend worden dat hiervoor in Nederland ruim 6.500 gymzalen nodig zijn. Dit is 1.000 meer dan het aantal gymzalen, dat hierboven op basis van het kengetal één gymzaal per 3.000 inwoners is berekend. Bedacht moet echter worden dat de behoefte aan gymnastiekruimten voor het onderwijs deels ook in sporthallen en sporthallen wordt opgevangen. Voor basisscholen gaat de voorkeur doorgaans uit naar gymzalen omdat deze vaak bij- of in de buurt van de school zijn. Bij het voortgezet onderwijs worden vaker sporthallen en sportzalen benut. Sporthallen bieden meer mogelijkheden voor gebruik buiten de schooluren door verenigingen en amateursport omdat ze geschikt zijn voor alle binnensporten zoals zaalvoetbal en volleybal volgens de Nevobo-norm.</p> $1.548.419 / 400 + 935.427 / 350 = 6.543$
Indicatie oppervlak	<p>140 m² gymnastiekzaal per 1.000 inwoners</p> <p>De Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding gaat in een advies uit 2004 voor het basisonderwijs uit van een zaal van minimaal 308 m² (22 x 14). Voor bijkomende ruimten (toestelberging, kleedkamers, doucheruimten, docentenruimte houdt de vereniging circa 120 m² aan. In totaal betekent dat circa 430 m². Indicatief kan uitgaand van 5.550 gymzalen het oppervlak van de gymzalen in Nederland berekend worden op circa 2.400.000 m². Dat is circa 140 m² per 1.000 inwoners.</p> $5.550 \times 430 = 2.386.500$ $2.386.500 / 16.656.000 \times 1.000 = 143$

Overdekte zwembaden

Kengetal	0,029 overdekt zwembad per 1000 inwoners
Bron	Sportaccommodaties CBS 2006 Landelijke statistiek
Berekening	<p>In 2006 waren er in Nederland 470 overdekte zwembaden, waarvan 30 combibaden met zowel een binnen- als een buitenbad. In 2006 had Nederland 16.334.210 inwoners. Dit betekent één overdekt zwembad per 34.700 inwoners of te wel 0,029 per 1.000 inwoners.</p> $470 / 16.334.210 \times 1.000 = 0,029$
Indicatie oppervlak	<p>45 m² bvo overdekt zwembad per 1.000 inwoners</p> <p>Een landelijke statistiek over de oppervlakten van de zwembaden is niet beschikbaar. Volgens de Planologische Kengetallen beslaat een middelgroot bassin 312 m² (12,5 x 25) en is het bebouwd oppervlak doorgaans 3,5 tot 6 keer zo groot als het bassinoppervlak. Uitgaand van een gemiddeld middelgroot bassin en een vijf keer zo groot brutovloeroppervlak zou het per bad gaan om 1.560 m² bvo. Voor de 470 zwembaden kan vervolgens indicatief een oppervlak van circa 733.000 m² berekend worden. Omgeslagen betekent dit gemiddeld 45 m² per 1.000 inwoners.</p> $312 \times 5 = 1.560$ $470 \times 1.560 = 733.200$ $733.200 / 16.334.210 \times 1.000 = 45$

Sporthal, sportzaal, hal voor specifieke sport

Kengetallen	<ul style="list-style-type: none"> • 0,087 sporthal- en sportzaalaccommodatie per 1.000 inwoners • 0,044 tennishal- en andere overdekte accommodaties voor specifieke sport per 1.000 inwoners
Bron	Sportaccommodaties CBS 2006 Landelijke statistiek
Berekening	<p>In 2006 waren er 935 sporthalaccommodaties (vloeroppervlak minimaal 42 bij 22 meter) en 480 sportzaalaccommodaties (kleiner dan 42 bij 22 meter). Daarnaast waren er 235 tennishalaccommodaties en (exclusief de overdekte zwembaden) 480 overdekte accommodaties specifiek voor een andere sport zoals voor bowling, squash, schaatsen, badminton en biljarten. In 2006 had Nederland 16.334.210 inwoners. Op basis hiervan kunnen de gemiddelde draagvlakken berekend worden op één sporthal of zaal per 11.500 inwoners en één tennishal of hal specifiek voor een andere sport per 22.800 inwoners. Uitgedrukt per 1.000 inwoners gaat het respectievelijk om 0,087 sporthal of sportzaal en 0,044 tennishal en andere specifieke sportaccommodatie.</p> $(935 + 480) / 16.334.210 \times 1.000 = 0,087$ $(235 + 480) / 16.334.210 \times 1.000 = 0,044$
Indicatie oppervlak	<p>165 m2 sporthal/sportzaal/specifieke sportaccommodatie per 1.000 inwoners</p> <p>Over de oppervlakten van de sporthallen en –zalen geen statistieken of landelijke kengetallen beschikbaar. Uitgaand van een gemiddelde sporthal van 1232 m2 (28x44), een gemiddelde sportzaal van 448 m2 (16x28), een gemiddeld oppervlak van de andere overdekte sportaccommodaties van 800 m2 en 33% aan bijkomende ruimten (kleedruimten, kantine etc.) kan het totale oppervlak voor sporthallen, sportzalen en andere sportaccommodaties indicatief geschat worden op circa 2.700.000 m2 bvo. Dat is circa 165 m2 per 1.000 inwoners.</p> $(1.010 \times 1.1232 + 480 \times 448 + 715 \times 800) \times 1.25 = 2.701.708$ $2.701.708 / 16.334.210 \times 1.000 = 165$
Achtergrond	Bovengenoemde accommodaties omvatten soms meer hallen en banen. De 935 sporthalaccommodaties in 2006 telden 1010 hallen, de 235 tennisaccommodaties 1.480 tennisbanen en de overige overdekte accommodaties 25 ijsbanen, 1.115 squashbanen, 1.155 kegel- en bowlingbanen en 1.520 biljartafels

Speelplekken en speelvelden

Kengetal	<ul style="list-style-type: none"> • 60 speelplekken van 100 m² per 1.000 0-5 jarigen • 10 kleine speelvelden van 1.225 m² per 1.000 6-11 jarigen • 1,67 grote speelvelden van 6.400 m² per 1.000 12-19 jarigen
Bron	<p>Handreiking Maatschappelijke Voorzorgscen VNG Omrekening van landelijke kengetallen naar leeftijdscategorieën</p>
Berekening	<p>Over de aantallen speelplekken en speelvelden zijn geen landelijke statistieken beschikbaar. De Handreiking Maatschappelijke Voorzorgscen van de VNG bevat wel een aantal kengetallen, die ontleend zijn aan het Handboek Speelruimtebeleid van het NUSO en van Jantje Beton:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eén speelplek van 100 m² op blokniveau per hectare woongebied • Eén klein speelterrein 1.225 m² op buurtniveau per 9 hectare woongebied • Eén groot speelveld van 6.400 m² op wijkniveau per 100 hectare woongebied. <p>In de VNG/NUSO-normering is het gewenste oppervlak speelruimte gekoppeld aan het oppervlak van het woongebied. Bij een lage woningdichtheid is het aantal kinderen per speelplek daardoor soms zeer beperkt. Net als bij de overige voorzieningen in deze kennisbank is ook hier de behoefte aan speelruimte gekoppeld aan de omvang van de betrokken leeftijdscategorie, die de voorzieningen gebruikt. De behoefte aan speelruimte verschilt per leeftijdscategorie. Kinderen tot 6 jaar hebben behoefte is aan kleinschalige en veilige speelplekken en gaan vaak onder begeleiding. Hun actiebereik is beperkt. Voor de 0-5 jarigen wordt hier uitgegaan van 60 speelplekken van 100 m² op 1.000 kinderen of te wel één speelplek op 17 kinderen.</p> <p>De afstand tot een speelplek bedraagt daarbij maximaal 150 tot 250 meter. De actieradius van kinderen van 6 tot en met 11 jaar is groter en zij hebben behoefte aan trapveldjes en meer avontuurlijke terreintjes. Uitgegaan wordt hier van één klein speelterrein van 1.225 m² per 100 kinderen of te wel 10 speelvelden per 1000 6-11 jarigen. De afstand tot een klein speelveld bedraagt daarbij maximaal 400 meter.</p> <p>Voor jongeren van 12 tot en met 19 jaar zijn afstanden tot één kilometer geen probleem. Voor een groot speelveld wordt hier een draagvlak van 600 12-19 jarigen aangehouden. Dit komt overeen met 1,67 grote speelvelden per 1.000 12-19 jarigen en afstanden tot 800 meter.</p>
Indicatie oppervlak	<ul style="list-style-type: none"> • 300 m² speelruimte/ha bij een woningdichtheid van 60 woningen/ha. • 150 m² speelruimte/ha bij een woningdichtheid van 30 woningen/ha. <p>Omgerekend per hectare komen de normen uit het VNG-handboek neer op 100 m² voor speelplekken, 136 m² voor kleine speelvelden en 64 m² voor grote speelvelden. In totaal zou dusper hectare woongebied 300 m² moeten worden bestemd voor speelruimte of te wel 3% van het oppervlak van het woongebied.</p>

In deze kennisbank is het oppervlak aan de speelruimte gekoppeld aan het aantal kinderen in de verschillende leeftijdscategorieën en niet aan het oppervlak van het woongebied. Op de totale bevolking zijn er op dit moment in Nederland 6,61% 0-5 jarigen, 7,24 % 6-11 jarigen en 8,34 % 12-19 jarigen. De gemiddelde woningbezetting in Nederland is 2,30. Een woongebied van 10 hectare met 60 woningen per hectare telt gemiddeld 1.380 inwoners, waarvan 91 0-6 jarigen, 100 6-11 jarigen en 115 12-19 jarigen. Uitgaand van de hierboven vermelde normgetallen betekent dat ruim 5 speelplekken, één klein speelveld en 0,19 groot speelveld. Het totale speeloppervlak voor het woongebied van 10 hectare bedraagt daarmee 3.000 m² of te wel 300 m² per hectare. Bij een dichtheid van 60 woningen per hectare oppervlakte leiden de hier gehanteerde normgetallen per leeftijdscategorie daarmee tot vrijwel dezelfde uitkomst als de normgetallen van de VNG ten aanzien van de speelvoorzieningen per hectare. Bij een dichtheid van 30 woningen per hectare zal er volgens de hier gehanteerde normgetallen echter slechts behoefte zijn aan circa 150 m², terwijl de VNG ook dan blijft uitgaan van 300 m² per hectare.

Inwoners woongebied 10 hectare, 60 woningen/ha, 2,30 inwoners per woning:

- $10 \times 60 \times 2,30 = 1.380$

Speelplek 0-5 jaar:

- $1.100.770 / 16.655.799 = 0,0661 \%$

- $0,0661 \times 1.380 = 91,22$ kind

- $91,22 / 1.000 \times 60 = 5,47$ speelplek

- $5,47 \times 100 = 547$ m² speelplek

Klein speelterrein 6-11 jaar:

- $1.206.343 / 16.655.799 = 0,0724 \%$

- $0,0724 \times 1.380 = 99,91$ kind

- $99,91 / 1.000 \times 10 = 1$ klein speelveld

- $1 \times 1.225 = 1.225$ m² speelveld

Groot speelveld 12-19 jaar

- $1.388.579 / 16.655.799 = 0,0834$

- $0,0834 \times 1.380 = 115,09$

- $115,09 / 1.000 \times 1,67 = 0,192$ groot speelveld

- $0,192 \times 6.400 = 1.230$ m² groot speelveld

Totaal speeloppervlak:

$547 + 1.225 + 1.230 = 3.002$

Toelichting

Bij speelruimte gaat het om terreinen en terreintjes, die specifiek bestemd- en ingericht zijn als speelruimte voor kinderen. Hiertoe horen niet alleen de terreintjes met speeltoestellen en trapveldjes in de eigen woonbuurt, maar ook grasvelden in wijkparken, openbaar toegankelijke sportvelden, voor spelen geschikte oevers en natuurterreinen en openbaar toegankelijke schoolpleinen. De trend is de schoolpleinen van basisscholen buiten de schooluren te laten benutten door spelende kinderen uit de buurt. Zeker bij her- en nieuwbouwplannen van brede scholen wordt de omgeving van de school vaak ingericht als openbare speelplaats.

Buitensportaccommodaties

Kengetallen	<ul style="list-style-type: none"> • 0,42 voetbalveld per 1.000 inwoners • 0,34 onoverdekte tennisbaan per 1.000 inwoners • 0,19 veld voor hockey, korfbal, handbal, honkbal, softbal, cricket of kaatsen per 1.000 inwoners
Bron	CBS statistiek sportaccommodaties 2006 Landelijke statistiek
Berekening	<p>Volgens de CBS-statistiek sportaccommodaties waren er in 2006 in Nederland 6.980 voetbalvelden, 5.580 onoverdekte tennisbanen, 820 hockeyvelden, 850 korfbalvelden, 440 handbalvelden en 970 velden voor honkbal, softbal, cricket en kaatsen. In 2006 had Nederland 16.334.210 inwoners. Dit betekent één voetbalveld per 2.350 inwoners, één tennisbaan per 2.900 inwoners en één veld voor hockey, korfbal, handbal, honkbal, softbal, cricket of kaatsen per 5.300 inwoners. Anders uitgedrukt is er op 1.000 inwoners gemiddeld 0,42 voetbalveld, 0,34 onoverdekte tennisbaan en 0,19 veld voor de overige genoemde sporten.</p> <p>$6.980 / 16.334.210 \times 1.000 = 0,42$ $5.580 / 16.334.210 \times 1.000 = 0,34$ $(820 + 850 + 440 + 970) / 16.334.210 \times 1.000 = 0,19$</p>
Indicatie terreinooppervlak	<ul style="list-style-type: none"> • 4.000 m² per 1.000 inwoners voetbalveld • 1.800 m² per 1.000 inwoners aan velden voor hockey, korfbal, handbal, honkbal, softbal, cricket en kaatsen. • 200 m² per 1.000 inwoners aan onoverdekte tennisbanen <p>De voorgeschreven afmetingen verschillen per sport. In de indicatieve berekening is voor alle veldsporten (inclusief de stroken direct rond de velden) uitgegaan van een gemiddelde van 7.500 m². Per tennisbaan is 450 m² aangehouden. Daarnaast is 25% extra ruimte verdisconteerd voor tribunes, kleedruimten, parkeerterreinen en groenstroken direct rond de complexen. Op basis van de eerder vermelde aantallen en banen kan berekend worden dat de voetbalvelden in Nederland circa 6500 ha beslaan, de velden voor hockey, korfbal, handbal, honkbal, softbal, cricket en kaatsen circa 3100 ha en de onoverdekte tennisbanen circa 300 ha. Omgerekend gaat het om ongeveer 6.000 m² voetbalveld, 1.800 m² voor de andere veldsporten en 200 m² onoverdekte tennisbaan per 1.000 inwoners.</p>

$6.980 \times 7.500 = 52.350.000$
 $52.350.000 \times 1,25 = 65.437.500$
 $65.437.500 / 16.334.210 \times 1.000 = 4.004$
 $(820 + 850 + 440 + 970) \times 7.500 = 23.100.000$
 $23.100.000 \times 1,25 = 28.875.000$
 $28.875.000 / 16.334.210 \times 1.000 = 1.767$
 $5.580 \times 450 = 2.511.000$
 $2.511.000 \times 1,25 = 3.138.750$
 $3.138.750 / 16.334.210 \times 1.000 = 192$

Achtergrond

De onoverdekte tennisbanen en velden voor voetbal, hockey, korfbal, handbal, honkbal, softbal, cricket en kaatsen liggen doorgaans binnen- of nabij de stedelijke gebieden en kernen en vervullen meestal vooral een functie voor de nabijgelegen dorpen, wijken en stadsdelen. In de CBS statistieken voor de sportaccommodaties en het bodemgebruik zijn daarnaast ook andere sportaccommodaties opgenomen zoals golfterreinen, terreinen voor draf- en rensport, permanente motorcrossterreinen, schaatsbanen, atletiekbanen, sporthallen, maneges en trimbanen. De CBS-statistieken maken geen nadere uitsplitsing van deze verschillende typen voorzieningen. Met name golfterreinen, terreinen voor draf- en rensport, permanente motorcrossterreinen en kunstijsbanen beslaan per stuk meestal een veel groter oppervlak dan een velden voor sporten als voetbal en hockey. Bovendien zijn ze vaak van regionale- of bovenregionale betekenis. Omdat deze kennisbank zich vooral richt op de voorzieningen op buurt- en wijkniveau zijn de sportaccommodaties voor golf etc. niet in het kengetal meegenomen.

Buurt- en wijkpark

Kengetal	4.000 m2 buurt- en wijkpark per 1.000 inwoners
Bron	Kengetal op basis van kengetallen LNV en CBS-statistiek bodemgebruik
Berekening	<p>Volgens de CBS statistiek bodemgebruik was er in 2008 in Nederland 27.989 hectare ingericht als park en plantsoen. In 2008 had Nederland 16.405.399 inwoners. Dit betekent dat er per 1.000 inwoners 1,70 hectare aan park en plantsoen aanwezig was. Een nadere uitsplitsing van park en plantsoen in het groen op buurt-, wijk, stadsdeel- en stads en gewestelijk niveau is niet beschikbaar. Door het (voormalige) ministerie van LNV zijn indicatieve normen opgesteld voor groen en openluchtrecreatie. Op blokniveau gaat het ministerie uit van 2,7 m2 per inwoner, op buurtniveau van 4 tot 8 m2 per inwoner en op wijkniveau eveneens van 4 tot 8 m2. Daarnaast gaat LNV uit van 12 m2 op groen op stadsdeelniveau, 10 m2 groen op stadsniveau en 15 m2 op stadsgewestelijk niveau. Volgens de LNV-normering zou het groen op buurt en wijkniveau daarmee 17% tot 29% van het totaal uitmaken. Als deze percentages worden toegepast op de in totaal aanwezige 1,70 hectare per 1.000 inwoners kan de omvang van het buurt- en wijkgroen geschat worden op 2.800 tot 5.100 m2 per 1.000 inwoners. Stedelijke gemeenten hanteren soms voor parkruimte op buurt- en wijkniveau een normgetal van 4.400 m2 per 1.000 inwoners. Dit normgetal valt dus binnen de marge van 2.900 tot 4.900 m2 die herleid is uit de CBS-statistiek en de LNV-normgetallen. Voor deze kennisbank wordt 4.000 m2 buurt- en wijkpark per 1.000 inwoners als kengetal aangehouden. Uitgaand van dit kengetal zou er in Nederland ongeveer 6.600 hectare aan buurt- en wijkpark aanwezig zijn.</p> $27.989 / 16.405.399 \times 1.000 = 1,70$ $(4 + 4) / (2,7 + 4 + 4 + 12 + 10 + 15) \times 100 = 0,168$ $(8 + 8) / (2,7 + 8 + 8 + 12 + 10 + 15) \times 100 = 0,298$ $0,168 \times 1,70 \times 10.000 = 2.851$ $0,298 \times 1,70 \times 10.000 = 5.065$ $16.405.399 / 1.000 \times 4.000 / 10.000 = 6.562$
Achtergrond	Volgens de definitie van het CBS is een park een voor het publiek opengesteld, voor ontspanning ingericht terrein bestaande uit gazons, speel- en ligweiden, paden, bosschages, bloemperken, heesterbeplanting en waterpartijen. Daarnaast worden ook groenstroken tot de categorie park en plantsoen gerekend. Binnen de CBS- definitie van een park vallen ook grote stedelijke projecten als het Amsterdamse Bos en flinke delen van regionale recreatiegebieden als Spaarnwoude.

Volkstuin

Kengetal	2.400 m2 volkstuin per 1.000 inwoners
Bron	CBS statistiek bodemgebruik Landelijke statistiek
Berekening	Volgens de CBS statistiek bodemgebruik was er in Nederland 3.839 hectare volkstuin. In 2008 had Nederland 16.405.399 inwoners. Dit betekent één hectare volkstuin per 4.300 inwoners of te wel 2.400 m2 per 1.000 inwoners $3.839 \times 10.000 / 16.405.399 \times 1.000 = 2.370$
Achtergrond	Volgens de definitie van het CBS is een volkstuin een niet commercieel terrein voor sier- en groenteteelt. Volgens de Planologische Kengetallen omvat een volkstuin doorgaans 50 tot 400 percelen met een grootte van tussen de 50 en 300 m2

Winkels voor dagelijkse goederen

kengetal	1,74 winkels voor dagelijkse goederen per 1.000 inwoners
Bron	Locatus, Retail facts 2008 Landelijke statistiek
Berekening	In 2008 waren er in Nederland 28.413 winkels voor dagelijkse goederen op 16.405.399 inwoners. Dat is één winkel voor dagelijkse goederen op 580 inwoners of te wel 1,74 winkels per 1.000 inwoners $28.413 / 16.405.399 \times 1.000 = 1,74$
Oppervlak	420 m2 winkelruimte voor dagelijkse goederen per 1.000 inwoners Volgens de statistieken van Locatus hadden de winkels in totaal 5.334.000 m2 aan winkelvloeroppervlak. Gemiddeld besloeg een winkel 188 m2. Gemeten is het winkelvloeroppervlak, de voor publiek zichtbare en toegankelijke winkelruimte. Bij nieuwere winkels is de brutovloeroppervlak gemiddeld ongeveer ¼ groter en in oudere winkels rond 1/3. Dit betekent dat de winkels voor dagelijkse goederen in Nederland in totaal ongeveer 7.000.000 aan brutovloeroppervlak hebben. Dat komt overeen met ongeveer 420 m2 per 1.000 inwoners. $5.334.000 \times 1,3 / 16.405.399 = 6.934.200$ $6.934.000 / 16.405.399 \times 1.000 = 422$
Achtergrond	Tot de dagelijkse goederen behoren de voedings- en genotmiddelen en de artikelen voor persoonlijke verzorging (drogisterij-, schoonmaakartikelen etc.). De dagelijkse goederen worden door de consument regelmatig en vaak dichtbij huis aangeschaft in buurt-, wijk- en stadsdeelcentra of bij verspreid in de woonwijken gelegen supermarkten en speciaalzaken.
trend	Het totale winkelvloeroppervlak (dagelijkse en niet-dagelijkse goederen) is tussen 1995 en 2008 met 67% gegroeid. Dit vooral doordat de gemiddelde vestigingsomvang toename van 169 tot 251 m2. Het aantal winkels groeide in die periode met 12%.

Baliefuncties, horeca en ambacht in neventcentra

kengetal	0,41 vestiging met een baliefunctie, horeca of ambacht in neventcentra per 1.000 inwoners
Bronnen	ING vastgoedontwikkeling en Hoofdbedrijfsschap Detailhandel Schatting op basis van kengetal en statistiek
Berekening aantal en oppervlakte	Volgens ING vastgoedontwikkeling zijn er in buurt-, wijk- en stadsdeelcentra gemiddeld op 100 winkels ongeveer 30 andere vestigingen met een andere publieksfunctie (balie, horeca en ambacht). Volgens het Hoofdbedrijfsschap Detailhandel waren in Nederland in neventcentra in 2010 ongeveer 22.800 winkels. Uitgaand van bovenvermelde verhouding zou dit betekenen dat er in neventcentra circa 6.800 vestigingen met een baliefunctie, horeca of ambacht aanwezig waren. Uitgaand van 16.574.989 inwoners in 2010 in Nederland komt dit overeen met 0,41 vesting per 1.000 inwoners. $30 / 100 \times 22.800 = 6.840$ $6.840 / 16.574.989 \times 1.000 = 0,41$
Indicatie oppervlak	39 m2 vloeroppervlak in vestigingen met een baliefunctie, horeca of ambacht in neventcentra per 1.000 inwoners Uitgedrukt in m2 is de verhouding tussen het brutovloeroppervlak in winkels en dat met andere publieksfuncties volgens de ING ongeveer 100 : 12. Volgens het Hoofdbedrijfsschap Detailhandel hadden de winkels in Nederland in neventcentra in 2010 ongeveer 4.172.000 m2 aan winkelvloeroppervlak. Bij 30% extra ruimte voor kantoor, opslag etc. komt dit overeen met een brutovloeroppervlak van circa 5.400.000 m2. Op basis van de verhouding 100 : 12 kan het oppervlak aan baliefuncties, horeca en ambacht in neventcentra geschat worden op 650.000 m2 bvo. Dat is 39 m2 per 1.000 inwoners $12 / 100 \times 4.172.000 \times 1,3 = 650.832$ $650.832 / 16.574.989 \times 1.000 = 39$
Achtergrond	Bij de baliefuncties in winkelcentra gaat het met name om reisbureaus banken, videotheken en uitzendbureaus. De horeca betreft vooral snackbars en andere fastfoodvestigingen alsmede restaurants. Ambachtvestigingen zijn vooral schoenreparatie, stomerij en kapper.